ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI
FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

15 сентябрь, сешанба 1998 йил №108(609)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

Ушбу сонда:

1 РОССИЯНИНГ БУГУНГИ ҲАЁТИ
2 ҚОНУН БАРЧА УЧУН БАРОБАР
3 ДИВИДЕНД ҚЎШИМЧА РАҒБАТ-КУ!...
4 УЛАРНИ ЯПОНИЯ ОЛҚИШЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

ҚАРОРИ

Ҳарбий ва муқобил хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган шахсларни Қуролли Кучлар, чегара ва ички қўшинлар сафларидан захирага бўшатиш ва фуқароларни муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга навбатдаги чақириш тўғрисида

«Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида» ва «Муқобил хизмат тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси қ а р о р қ и л а д и:

1. Ҳарбий ва муқобил хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган шахслар Ўзбекистон Республикасининг Қуролли Кучлари, чегара ва ички қўшинлари сафларидан захирага бўшатилсин.

2. 1971-1980 йилларда туғилган, чақириқ муддатини узайтириш ҳуқуқига эга бўлмаган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари 1998 йилнинг октябрь-ноябрь ойларида муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга чақирилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 14 сентябрь

Президент Исроилга жўнаб кетди

4 сентябр куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов давлат ташрифи билан Исроилга жўнаб кетди.

Ташриф олдидан Ислом Каримов Тошкент аэропортида оммавий ахборот воситалари вакилларига қисқача интервью бериб, жумладан, бундай деди:

- Исроил гарчи ҳудуди жиҳатидан кичик давлат бўлса-да, саноат, илм-фан, қишлоқ хўжалиги соҳалари бўйича жаҳондаги тараққий этган мамлакатлардан бири ҳисобланади. Шунинг учун Исроил билан ҳар томонлама муносабатларнинг ривожланиши Ўзбекистон учун катта фойда келтириши мумкин. Масалан, пахтачилик соҳасида ҳамкорлик қилишнинг фойдали жиҳатларини олиб кўрайлик. Юртимизда ҳар гектар пахта майдонидан 27-28 центнердан ҳосил олинади. Исроилда эса бу кўрсаткич 70 центнерга яқин.

Кўриниб турибдики, биз бу борада ҳамкорлик қилсак, асло ютқизмаймиз.

Шунингдек, электроника, автоматлаштириш, кимё, юксак технология соҳасида Исроил эришган ютуқлар Ўзбекистонда ҳам тадбиқ этилса, яъни шу асосда ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилса, юртимизнинг эртанги кунини яратишда катта муваффақиятларга эришиш мумкин бўлади.

Тарихдан маълумки, ўзбек халқи иккинчи жаҳон уруши йилларида қатағон қилинган 250 мингдан ортиқ яҳудийни ўз бағрига олиб, улар билан сўнгги бурда нонини баҳам кўрган. Шунинг учун уларнинг бугунги кунда Исроилда яшаётган авлодларининг Ўзбекистонга ҳурмати баланд. Бу эса икки мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлашда асосий омиллардан бири бўлади.

Тошкент аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов, Бош вазир Ўткир Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

/ЎзА/

РЕСПУБЛИКА КАСАБА УЮШМАЛАРИДА

Ўзбекистон ёнилғи-энергетика, геология ва кимё саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси томонидан «Оила йили»да меҳнаткашларни кўнгилли дам олишларини ташкил этиш, соғломлаштириш ҳамда ижтимоий ҳимоялаш базасида ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Йил бошидан буён тармоқнинг фақатгина геология соҳаси бўйича ижтимоий ҳамда маданий-маиший соҳаларини ривожлантириш учун 62,5 миллион сўмлик маблағ сарфланган. Шу жумладан «Чотқол» санаторийсини таъмирлаш учун 39,5 миллион сўм, «Геолог» болалар оромгоҳи учун 4,8 миллион сўм ишлатилган. Ўз навбатида сарф-ҳаражатлар ўзини оқламоқда. Йил бошидан буён «Чотқол» санаторийсида 1230 нафар ходим ўз саломатликларини тиклаб олишди. Болалар оромгоҳида эса тармоқ меҳнаткашларининг 2800 дан зиёд фарзандлари ёзги мавсумда мириқиб дам олишди.

* * *

Марказий қўмитанинг энергетика ва электрлаштириш тармоғи бўйича ишламаётган пенсионерларга 2 та энг кам иш ҳақи миқдорида моддий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек, тармоқ ходимларининг 372 нафар фарзандлари шартнома асосида республикамизнинг олий ўқув юртларида билим олишмоқда. Айни пайтда Тошкент шаҳрида тармоқ тиббий-санитария қисмини 30 ўринга кенгайтириш, 4 минг 730 кв,метр турар-жой бинолари қуриш, Таллимаржон ГРЭСида 150 ўринли шифохона бунёд этиш ишлари олиб борилмоқда.

* * *

Қорақалпоғистон Республикаси қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси қўмитасига қарашли корхоналарда биринчи маротаба оила қураётган ёшларга касаба уюшмаси ҳисобидан энг кам иш ҳақининг уч баробари миқдорида моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Жамоа шартномаларида белгиланганига кўра корхоналардаги янги уйга кўчаётган ходимларга ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда 2 кунлик таътил ҳам берилмоқда.

* * *

Фарғона вилоятидаги «Кварц» ҳиссадорлик жамиятининг маъмурияти ҳамда касаба уюшмаси қўмитаси ташаббуси туфайли шу йил бошидан бери ишчи ва хизматчиларга бепул тушлик ташкил қилинганди. Мазкур корхонада меҳнаткашлар санаторий-профилакторийларда ҳам бепул даволанишмоқда.

Р.НЕЪМАТОВ.

БУЮК ИПАК ЙЎЛИ ТАРИХИЙ АҲАМИЯТИНИ ТОПМОҚДА

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Европа-Кавказ-Осиё (ТРАСЕКА) транспорт тармоғини ривожлантиришга бағишланган Халқаро анжуманда сўзлаган нутқи республикамиз меҳнаткашларининг онги, шууридан чуқур жой олди. Улар давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган қимматли таклифларни якдил қўллаб-қувватламоқдалар.
Қуйида шу хусусдаги дил сўзлари баён этилган.

Муҳтарам Президентимиз Ватанимиз мустақиллигининг дастлабки йиллариданоқ Ўзбекистонимизни жаҳон бозорига олиб чиқадиган энг қулай, энг қисқа йўллар ҳақида қайғуриб келмоқда. Мақсадга эришишнинг йўлларидан бири табаррук ота-боболаримиздан бизга мерос қолган қадимий йўлларни тиклашдан иборатдир. Ислом Абдуғаниевич Озарбайжон пойтахтида бўлиб ўтган Халқаро конференцияда сўзлаган нутқида «қадим-қадим замонлардаёқ ҳаёт кишиларни фақатгина савдо-сотиқ учун эмас, иқтисодий, маданий ва маънавий алоқаларни мустаҳкамлаш учун ҳам энг яқин йўлларни излашга мажбур этган» дея таъкидлаб ўтдилар. Биз - заршунослар улкан анжуманда муҳокама этилган лойиҳаларнинг муҳим ҳаётий аҳамиятини чуқур тушунмоқдамиз. Ишончимиз комилки, уларни иложи борича тезроқ рўёбга чиқариш учун Президентимиз мумкин бўлган ҳамма ишни қиладилар. Орзуимиз ушалсин. Европага чиқиш учун, кимларнингдир қош-қовоғига қараб ўтирмайлик.

Шу кунларда алоҳида ғайрат-шижоат билан меҳнат қилаяпмиз. Қишлоқларимиз йил сайин чирой очмоқда. Ҳашар йўли билан иккита тиббиёт маскани қуриб битказилди. Энг чекка Кўкалла қишлоғимизнинг йўлларига асфальт ётқизилди. Маданий-маиший хизмат кўрсатиш нуқталари кўпаймоқда. Фидойи деҳқон ўз меҳнатининг роҳатини кўраяпти. Қўзилатиш мавсумида юқори кўрсаткичга эришган моҳир чўпон Мўмин Қувондиқовга «Тико» автомашинаси мукофотга берилди. ТРАСЕКА дастурининг амалга оширилишига муваффақиятлар тилаймиз.

Пардабой МАВЛОНОВ,
Қўшработ туманидаги «Зармитан» жамоа хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси раиси.

* * *

Ўзбекистон ва бошқа қатор Марказий Осиё давлатларини бевосита денгиз коммуникацияларига олиб чиқадиган йўллар йўқ. Бу қанчалик кўп муаммоларни келтириб чиқаришини яхши тушунамиз. Озарбайжондаги Халқаро анжуманда Боку шаҳрида фаолият олиб борадиган доимий Котибиятнинг ташкил этилишини қутлаймиз. Айни пайтда ТРАСЕКА банкини тузиш ғояси ҳам маъқулланди. Демак, буюк ипак йўли бугун яна ўша тарихий аҳамиятини топаётир. Марказий Осиё ва Кавказ мамлакатларининг жаҳон иқтисодиётига интеграциялашуви имкониятларининг кенгайиши унинг иштирокчиларига муваффақиятлар келтиради.

Солижон МАДАМИНОВ,
Бўка туманидаги «Кўкорол» жамоа хўжалиги бригадири.

«Президент Кубоги»

ДУНЁВИЙ НУФУЗИ БАЛАНД

Ҳур Ўзбекистонимизда 1994 йилдан буён «Президент кубоги» учун халқаро мусобақалар зўр муваффақият билан ўтказилиб келинмоқда. Ана шу мақсад учун хорижликларга ҳам бағоят манзур бўлаётган «Юнусобод» теннис кошонаси бунёд этилди. Қувончлиси шуки, совриндорлик баҳсларининг дунё миқёсидаги аҳамияти тобора ортиб бораяпти. Бешинчи Тошкент корти беллашувларида иштирок этадиган теннисчилар рўйхатига назар ташласангиз бунга яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз.

«Юнусобод» теннис ўйингоҳи бугун ишқибозларни ўз бағрига чорлаган. Халқаро талабларга тўла мос келадиган шарт-шароитлар ҳар қачонгидек бу гал ҳам меҳмонларни мамнун этди. Пойтахтимиздаги тобора оммалашиб бораётган кучлилар турнири юксак савияда ўтиши учун Германиядан мутахассислар таклиф этилган. Бундан ташқари махсус шифокор ҳам бор.

Кескин кураш остида ўтадиган мусобақага юртдошларимиз жуда яхши тайёргарлик кўрдилар. Айниқса Олег Огородовга катта умид билдирилмоқда. Темир Ғаниев, Маҳмуд Охунжонов, Дмитрий Томашевич, Вадим Куценколар ҳам бўш келишмайди албатта. Барчамиз турнир мобайнида ажойиб, ҳаяжонли онларнинг гувоҳи бўламиз.

* * *

Интерконтинентал меҳмонхонасининг мажлислар залида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон теннис Федерацияси президенти Рустам Иноятов кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг «Президент кубоги» халқаро турнир ташкилотчиларидан бири исроиллик бизнесмен Сассон Какшури, Бутунжаҳон теннис ассоциацияси вакили жаноб Кейси ҳамда ўтган йилги Президент кубоги халқаро турнири финалчиси швейцариялик Марк Россет, россиялик моҳир теннисчи Марат Сафин ва ҳамюртимиз Олег Огородовлар журналистлар саволларига жавоб беришди. Шундан сўнг турнир иштирокчилари ўртасида қуръа ташланди. Жаҳон теннис таснифида юқори поғоналарни эгаллаб турган Евгений Кафельников, англиялик Тим Хэмман ва франциялик Сэдрик Пиолинларнинг ташрифи Президент кубоги халқаро турнирининг рейтингини оширди.

Суратда: қуръа ташлаш пайти.

Р. ГАЛИЕВ олган суратлар.

РОССИЯ: БЕҚАРОР ДАМЛАР

Факт ва шарҳ

ТАҲЛИКА

Сўнгги бир ой ичида Россияда вазият тубдан ўзгариб кетди. Бир томондан ҳокимият тепасидаги сиёсий ўйинлар авжига чиққан бўлса, иккинчидан, аҳолининг кун кўриши ночорлашиб, турмуш даражаси кескин пасайди. Айниқса савдо дўконларида ва бозорларда кўз кўриб қулоқ эшитмаган ҳолатлар юз берди. Савдо шаҳобчаларида харидорларнинг тумонат навбати, ур-йиқит авжига чиқди. Ҳозир Россия савдо дўконларининг пештахталари бўм-бўшлиги яна ўша «дифицит» сўзини россияликлар тилига қайтгани бундан етти йил олдинги ҳолатни эслатиб турибди, деб ёзади «Труд» газетаси. Бу бир томондан нарх навонинг кун сайин ўсгани бўлса, иккинчидан хориждан келтирилаётган импорт маҳсулотларнинг кескин қисқаришида деб изоҳлашмоқда. Тирикчилик таҳликаси мамлакат миқёсини қамраб олди. Натижада керак, нокерак маҳсулотларни сотиб олиб, омборларга босиш оммавийлашиб кетди.

Куни кеча Москва яқинидаги Загорянский қўрғонида бир килограмм гречка 30 рублдан сотилди. Июль ойида унинг нархи атиги 4,50 рубл эди. Ўртадаги тафовутни чамаласангиз, унинг баҳоси етти баравар ошганининг гувоҳи бўласиз. Москвадаги аксарият озиқ-овқат дўконларининг пештахталарида гуруч, шакар, гречка, макарон, ўсимлик ёғи, сариёғ каби зарур озиқ-овқат маҳсулотлари кўринмай қолди. Борларининг ҳам нархи... Масалан, ўсимлик ёғининг килограмми 20 рубл эмас, 100 рублдан сотилмоқда. Беш баравар қимматлашганига қарамай, у ҳам бўлса ур-йиқит. Бир қоп шакар илгари 175 рублдан сотилган бўлса, ҳозир унинг нархи 500-600 рублгача кўтарилди. Шундан кўриниб турибдики, ширинликнинг баҳоси ҳам уч бараварга қимматлаб кетган. Бу нафақат Москвада, балки Ульяновскда, Ивановада, Санкт-Петербургда, Волгоградда, Саранскда, Чебоксарда ҳам нарх-наво ана шундай тез суръатларда ўсди. Айниқса август ойининг сўнгги кунлари Россиянинг кўплаб савдо шахобчалари турли баҳоналар билан дўконлари эшикларини тақа-тақ ёпиб қўйишди. Улар сентябр ойида рубль қадрсизланиши натижасида нарх-навонинг янада ошишини башорат қилган бўлишса не ажаб.

Мамлакатда нарх-навонинг узлуксиз ошиши иқтисодий инқирозга олиб келмоқда. Россия матбуотининг ёзишича, кунини зўрға ўтказиб турган, ночорлар армияси июль ойида 32 миллионни ташкил этган бўлса, сентябр охирига бориб бу рақам 40 миллионга етиши кутилмоқда. Ёппасига қашшоқланиш мамлакатда хавфли тарзда кучайиб бормоқда. Бунинг оқибатикишилар ўртача умр кўришининг қисқаришига, аҳоли ўртасида турли оғир, юқумли касалликларни кучайишига, шу билан бирга жиноятчиликнинг тез ўсишига сабаб бўлмоқда. Бир сўз билан айтганда оддий халқ баъзи бир сиёсатдонларнинг сиёсий ўйинлари қурбони бўлмоқда.

ЎРМОНГА ЎТ КЕТСА...

Ҳукумат тепасидаги сиёсий ўйинлардан фақат оддий халқ азият чекмоқда, холос. Мамлакатдаги баъзи мактабларда, ўқув юртларида, билим даргоҳларида ўқитувчилар янги ўқув йилини бошлаш ўрнига меҳнат ҳаққини талаб қилиб кўчага, митинга чиққан. Ёшларни тарбиялаш, уларга билим бериш, ўқитиш ишлари мураббийларни қизиқтирмай қўйган. Чунки, оч қорнига нима ҳам ёқарди. Россиялик тиббиёт ходимларига ҳам осон эмас. Дорихоналарнинг пештахталари сезиларли даражада камбағаллашган. Мамлакат дори-дармон омборларида яна икки ойга етадиган, дорихоналарда эса шу ой охиригача етадиган дори-дармонлар бор, деб ёзади «Труд» мухбири. Агар ҳаёт шу тахлит давом этаверса, яқин кунларда касалхоналарга дори-дармонлар етказиб берилиши бутқул тўхташи мумкин. Бошқирдистондаги касалхоналарда дори-дармонлар, боғлов мосламаларининг етишмаслиги туфайли режадаги операциялар тўхтатилган. Натижада беморлар тиббий ёрдам олишдан кафолатсиз қолмоқдалар, «буни ҳеч ким қонунан маън қилмаган, иқтисодий қийинчилик, дори-дармонларнинг тақчиллиги туфайли фақат оғир касалларни даволаб турибмиз», дейди «Труд» мухбирига Бошқирдистон соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари Владимир Певцов. Шундай ҳам россиялик шифокорларга осон эмас. Улар ҳам бир неча ойдан буён маош олишмаган. Давлатнинг ишчилардан, айниқса кончилардан қарзи миллиард-миллиард рублни ташкил этади. Натижада меҳнат ҳаққини талаб қилиб иш ташлашлар Россияда рекорд даражасига кўтарилган. Айниқса пенсионерларнинг аҳволи ниҳоятда ачинарли. Бугун ҳукуматнинг улардан қарзи 23 миллиард янги рублдан ошиб кетган,-деб ёзади «Российская газета».

(Давоми 3-бетда)

ДЕМОКРАТИК ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ САРИ

ЖАРИМА БИЛАН ИШ БИТМАЙДИ

Инсон саломатлиги давлат ва жамият эътиборидаги долзарб масала. Бу борада аҳоли истеъмол қилаётган неъматлар сифати, савдо-сотиқ жойларининг санитария талабларига тўла жавоб бериши муҳим аҳамият касб этади. Мақсадга эришишда Ўзбекистон Президентининг «Санитария қоидаларини бузганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Фармони муҳим рол ўйнамоқда.

Қуйида Тошкентдаги Ҳамза тумани СЭС бош шифокори муовини Ш.МИРЗАЕВнинг шу хусусдаги фикр-мулоҳазалари баён этилган.

Президент фармони қандай бажарилмоқда?

Табиатнинг олий санъати инсон саломатлиги энг катта бойликдир. Бунинг учун ҳукуматимиз ҳеч нарсани аямаётир. Ҳурматли Президентимизнинг «Санитария қоидаларини бузганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Фармони асосида аниқ тадбирлар белгилаб, уларни изчил амалга оширишга ҳаракат қилаяпмиз. Ўзаро суҳбатлар жараёнида фармон моҳияти аҳолига ҳамда мутасадди раҳбарларга чуқур тушунтирилаяпти. Буларнинг ҳаммаси ўзининг кутилган самараларини бермоқда.

Бахтга қарши ҳамма ерда иш яхши кетаяпти, деб бўлмайди. Эскича ишлаётган, бурч масъулиятини унутган баъзи кимсалар муҳим масалага совуққонлик билан ёндошмоқдалар. Шу боис май ойида СЭСнинг қарори билан Паркент бозори фаолияти вақтинча тўхтатилди. Айбдорларга тегишли жарималар солинди.

Шундай ходимлар борки, улар ўз билганларича фаолият юритишга ўрганиб қолишган. Юқорида қайд этилган бозор раҳбарларидан бири - Ф.Султонов ҳотамтойлик билан санитария талабларига мутлақо жавоб бермайдиган ерда парранда гўштини сотишга рухсат берган. Бу ҳол муносиб равишда муҳокама қилиниб Ф.Султоновга нисбатан тегишли чора кўрилди.

Баъзи бир тадбиркорлар ҳам қонун-қоидаларга риоя қилишмайди. Масалан, текширувлар натижасида «Янгиобод» деҳқон бозорида қатор тадбиркорларга жарима солинди. Ташвишли томони шундаки, улар орасида муддати ўтган - истеъмолга яроқсиз молларни бемалол сотаётганлар бор эди.

Баъзи ҳолларда СЭС раҳбариятининг қайта-қайта огоҳлантиришларига, жарималар солинганига қарамай баъзи тадбиркорлар «ўзи хон, кўланкаси майдон» қабилида иш юритишга ўрганиб қолишган. Шубҳасиз бундайларга нисбатан муросасиз курашилмоқда. Жумладан, Н.Бекенова, А.Зикиров, Н.Мавлонова, И.Мадраҳимовларнинг иши туман прокуратурасига оширилди.

Президентимиз Вазирлар Маҳкамасининг йиғилишида таъкидлаганидек, бозор халқнинг кўзгуси, унинг аҳволини яхшилаш ва қонунбузарликларга қатъиян чек қўйиш катта аҳамиятга эгадир. Бу сўзлар фаолиятимизда дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда. Қатор масалалар юзасидан ўртага қўяётган талабу таклифларимиз катта наф келтирмоқда. Бир мисол. Авиасозлар деҳқон бозорида сабзавот ва полиз маҳсулотлари павильонлари талабга жавоб бермасди. Бизнинг аралашувимиз билан янги павильонлар, янги расталар қурилди, йўллар асфальтланди. Ободончилик ишлари давом этмоқда.

Шу ўринда бир фикрни ўртага ташламоқчиман. Амалга оширилаётган тадбирлар ўз самарасини бераяпти албатта. Бироқ, мақсадга тўла эришиш учун ҳали кўп ишлашга тўғри келади. Гап шундаки, баъзи раҳбарлар, тижоратчилар масаланинг туб моҳиятига тўла тушуниб етишмаётир. Якдил фикр шуки, жарима билан иш битмайди. Тарғибот ҳамда тарбиявий ишларни кучайтириш керак.

Олмалиқ шаҳар ички ишлар бўлими ходимлари эл осойишталигини сақлаш, йўл-транспорт ҳодисалари олдини олиш борасида зиммаларига юклатилган вазифани сидқидилдан бажаришмоқда.

ДАН бўлимининг ходими, милиция капитани Ғуломжон Қосимов (суратда) бошчилик қилаётган взвод жамоаси бу борада намуна.

Ҳ. АВВАЛОВ олган сурат.

ЖИНОЯТЧИНИНГ ИККИ ЮЗИ ҚОРА

АРОҚФУРУШЛАР ТУЗОҚҚА ИЛИНДИ

Вилоят божхона бошқармасининг 2-сонли Қўқон ташқи иқтисодий фаолият бўлими бошлиғи, божхона хизмати подполковниги Аҳмадали Орипов шу куни навбатчилик хизматига чиққан ходимлар - Адҳам Қодиров, Нўъмон Тоҳиров, Шуҳрат Исмоилов ҳамда Бахтиёр Абдувоҳидовларга Тошкент-Андижон йўналиши бўйлаб ҳаракатланувчи 658-сонли йўловчи поездида «ишбилармонлар» ноқонуний равишда кўплаб акциз солиғига тушувчи товарларни яширган ҳолда олиб келишаётгани ҳақида маълумот борлигини маълум қилиб, дарҳол ишга киришиш ҳақида буйруқ берди.

Поездни божхона назоратидан ўтказиш давомида Олтиариқ туманининг Полосон қишлоғида яшовчи Ҳамида Паттоева 96 та, Матлуба Ҳайдарова 48 та, шунингдек, Нуринисо Мирзаматова билан Гулсара Узоқоваларнинг ҳар бири 48 та «Блек Датл» ароғини божхона органларидан яширган ҳолда олиб кетаётганликлари аниқланди ва уларнинг ҳужжатлари бошқарма бўлимига топширилди.

ПУШАЙМОНИ ЭНДИ БЕКОР

Марғилонлик Аъзам Халилов тунги соат 12 лар чамасида айланма йўл орқали Қирғизистоннинг Новқат туманига ЛАЗ-699 русумли, 14-47 ФЕН давлат белгили автобусида умумий қиймати салкам 40 минг сўмлик бўлган 1800 кг кунжара, 4000 кг тузни Ўзбекистон Республикасидан ноқонуний равишда олиб чиқиб кетаётганида Қувасой божхона бўлими ходимлари Набижон Мирзакаримов ҳамда Фахриддин Мамажоновлар томонидан тўхтатилди.

Худди шу куни бўлим нозирлари Акром Қурбонов ҳамда Мирзоҳид Нишоновлар бошқа айланма йўлни назорат қилиб юришганида Қирғизистон Республикаси томон елиб бораётган яна бир автобусни тўхтатишди. Автобус назоратдан ўтказилганида унинг ичида ҳам юқоридагидек 1320 кг кунжара, 2000 кг ош тузи ва 960 дона хўжалик совуни бор эди.

ЛАЗ-699 русумли, давлат белгиси 05-72 ФЕН автобусида шунча товарни қонунга хилоф равишда олиб кетаётган Қиргули туманининг Тургенева кўчасида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Матлуба Эгамбердиеванинг пушаймонлари энди бекор. Сўнгги сўзни Қувасой шаҳар суди айтади.

ДОРИЛАРНИНГ КАФОЛАТИ БОРМИ?

Кейинги пайтларда кўплаб жисмоний шахслар томонидан чет элда ишлаб чиқарилган дори-дармонлар турли йўллар билан олиб келиниб, аҳоли истеъмолига сотилмоқда. Бу дориларнинг бемор саломатлигини тиклашда ижобий таъсири борми?

Даврон Абдуллаев Тожикистон республикасининг Ленинобод вилояти Ўратепа шаҳрида яшайди. Шаҳар тикувчилик фабрикасида бригадир. У яқинда Тошкент-Андижон йўналиши бўйлаб ҳаракатланаётган 60-сонли пассажир поездида Тожикистондан Ўзбекистонга Россия ҳамда Латвияда тайёрланган 700 минг 750 сўмлик 628 пачка «Новокаин» дорилари, шунингдек, 120 пачка «Демидрол» уколини қонунга хилоф равишда олиб келаётганида Қўқондаги божхона нозири Валижон Ёқубов томонидан тўхтатиб қолинди.

ВИЖДОНЛИ ПУЛГА УЧМАС

Ўрта Чирчиқ туманида яшовчи, 1955 йилда туғилган Йўлдошали Умаров Қорақалпоғистон Республикасидан арзон нархда гуруч сотиб олиб, уни Фарғона водийсига олиб келиб сотиш, мўмай пул ишлашнинг тажрибасини «ўзлаштириб» олган тадбиркорлардан бири эди...

У шу йилнинг 16 июль куни Амударё туманидан 14 тонна гуруч сотиб олади ва уни иккита КАМАЗга ортиб, Фарғонага қараб йўлга тушади. Сирдарё вилоятининг Ширин божхона бўлимида гуручни Андижон шаҳар бозорига олиб кетаётганини билдириб, тегишли ҳужжатларни расмийлаштиради. Ҳужжатларни қўлига олгач, Тожикистон божхона ходимлари билан тил топишиб, юкни Хўжанд шаҳрига олиб боради. Ва бу ерда гуручнинг ҳар килосини 75 сўмдан жами - 1 миллион 50 минг сўмга пуллаб юборади.

«Хамир учидан патир» деб даромаддан бир қисмини белига тугиб олган Йўлдошали Фарғона вилояти 8-сонли «Равот» божхонаси нозири олдига келиб, секингина қўлидаги «Ширин» божхона масканидан ёзиб берилган «юкни етказиб бериш варақаси»ни кўрсатади.

Божхона нозири Х.Умаров варақага «юк келиб тушди» деб муҳр босиб бериши лозим эди. Нозир илтимосни «қойилмақом» қилиб бажарди. Натижада виждонни жиғилдонга айлантирган Йўлдошали Умаров қўлга тушди.

Зайнобиддин ЙИГИТАЛИЕВ,
Фарғона вилоят божхона бошқармаси
матбуот хизмати бошлиғи.

ҚОНУН БАРЧА УЧУН БАРОБАР

Газетхон илтимосига кўра

Биринчи оиласидан, яъни никоҳдан қонуний тарзда ажралмай туриб, иккинчи маротаба турмуш қурган оилаларда туғилган фарзандларга ҳужжат расмийлаштиришда муаммоларга дуч келинаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Оилада келишмовчиликлар келиб чиқиши, эр-хотиннинг бир-бирларини тушунмасликлари ва бошқа бир қанча сабабларга кўра оиладек муқаддас битим дарз кетади. Ҳар қандай соҳада ҳам кузатилаётган ҳуқуқий саводсизлик оқибатида учраб турган тушунмовчиликлар сингари, никоҳ борасида ҳам муаммоларга дуч келинмоқда. Яъни никоҳни қонуний равишда бекор қилмай туриб, диний йўл билан никоҳ ўқитиб турмуш қуриб кетиш оқибатида фуқаролар ўзларига, қолаверса бошқаларга ҳам катта қийинчиликлар туғдиради. Бундан ташқари қонуний никоҳи бўлмаган фарзандларига ҳужжат расмийлаштириш тўғрисида улар тўлиқ маълумотларга эга эмаслар. Хўш, бундай шароитларда нима қилиш зарур?

НИКОҲСИЗ ФАРЗАНДЛАРГА ҲУЖЖАТЛАР ҚАНДАЙ РАСМИЙЛАШТИРИЛАДИ?

Никоҳсиз оилада туғилган болаларга туғилганлик тўғрисидаги ҳужжатлар ҳар бир туман, шаҳар (ФҲДЁ) Фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлимларида расмийлаштирилади. Бунда ота-она паспортлари билан туғилганлик тўғрисидаги маълумотномани бирга олиб боришлари шарт. Шундан кейин, ФҲДЁ ходимлари томонидан оналик белгиланиб, умумий ва туғилганлик тўғрисидаги далолатномалар тўлдирилади. Шу тариқа уларга қонуний никоҳда бўлган оилаларнинг фарзандларига бериладиган гувоҳномалардан ҳеч қандай фарқ қилмайдиган туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома расмийлаштирилади. Никоҳсиз туғилган болалар «Никоҳ ва оила» кодексининг 61-62-моддаларига асосан ота-онаси ва уларнинг қариндош-уруғларига нисбатан ўзаро никоҳда бўлган шахслардан туғилган болалар билан тенг ҳуқуқ ва мажбуриятларга эга бўладилар. Яна бир муҳим масалалардан бири болаларга ўз исми ёки фамилияси ёқмай қолган тақдирда уни ўзгартиришнинг ҳолатлари ҳақида ҳам тўхталиб ўтсак.

Ўзбекистон Республикаси «Никоҳ ва оила» кодексига асосан кўпол фамилия, отасининг исми ва ўзининг исми ўзгартирилиши ёки қўшимча равишда «жон», «хон» каби қўшимчалар қўшилиши мумкин. Бу муаммоларни ечишда шаҳар, туман ФҲДЁ бўлимларига мурожаат қилиш керак. «Никоҳ ва оила» кодексининг 70-моддасига кўра, фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш органи ота-онанинг биргаликда ёзган аризасига биноан бола 16 ёшга тўлгунига қадар ўзгартиришга ҳақли бўлади. Бундай шароитларда бола 10 ёшга тўлгач, унинг ўз розилиги ҳам инобатга олиниши лозим. Бола билан бирга яшаётган ворислик қилувчи ота ёки она болага ўз фамилиясини беришни хоҳлаган тақдирда жойлардаги ҳокимиятларнинг васийлик ва ҳомийлик органларига мурожаат қилишлари керак. Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш жоизки, судда болалар тарбияси билан боғлиқ жазоларни кўришда ким мурожаат қилишидан қатъий назар васийлик ва ҳомийлик органлари болалар манфаатини кўзлаб ҳимоя тариқасида иштирок этишлари шарт.

Шунингдек, васийлик ва ҳомийлик органлари болани ўз тарбиясига олишни талаб қилаётган шахснинг турмуш шароитларини ўрганиб чиқиб, ўз хулосаларини судга тақдим қилишлари талаб қилинади.

С.БОЛЛИЕВА,
ҳуқуқшунос.

Иштихон туман суди ҳар бир жиноят иши вақтида кўриб чиқилишига эришиш билан бирга омма ўртасида тарғибот ишларини намунали олиб бормоқда.

Суратда: туман суди риси вазифасини бажарувчи Сайфулло Абдуллаев (чапдан иккинчи) мулоқот чоғида.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

Биздан сўрабсиз...

Саволларингизга Ўзбекистон Республикаси Касаба уюшмалари Федерацияси Бош ҳуқуқий нозири Ҳамидулла Премқулов жавоб беради

Бизнинг идорамиз хўжалик ҳисобидаги идора. Ходимамиз фарзанд кўрганлиги муносабати билан туғиш ва бола тарбияси учун бериладиган таътилга чиқиб кетди. Унинг ўрнига ишлаб турган ходимамиз ҳам орадан бир йил ўтгач фарзанд тарбияси таътилига кетдилар. Биринчи ходимамиз ишга қайтгач, иккинчиси билан тузилган меҳнат шартномасини бекор қилиб, уни ишдан бўшатиб юборишимиз мумкинми?

Қ.ЖУМАМУРАТОВ,
Қорақалпоғистон республикаси, Қанликўл тумани,
Электр алоқа тармоғи бош ҳисобчиси.

- Аввалом бор иккита ходима билан тузилган шартномани ойдинлаштириб олишимиз зарур бўлади. Яъни, бу ходима билан тузилган шартномада у кишини биринчи ходиманинг туғиш ва болани парваришлаш учун берилган даврига қабул қилингани кўрсатилганми ёки йўқми? Агар шу шарт кўрсатилган бўлса, меҳнат шартномаси Меҳнат Кодексининг 75-моддасига биноан муайян муддатга тузилган ҳисобланади ва биринчи ходиманинг ишга чиққан куни, иккинчи ходима билан тузилган шартноманинг тугаш куни ҳисобланади. Бу ўз навбатида иш берувчига иккинчи ходим билан Меҳнат Кодексининг 105-моддасига асосан меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳуқуқини беради. Аммо, сиз назарда тутган иккинчи ходиманинг уч ёшга тўлмаган боласи бўлгани учун иш берувчи Меҳнат Кодексида ҳомиладор ёки уч ёшга тўлмаган боласи бор аёллар учун белгиланган қўшимча кафолатни амалга ошириши керак. Яъни М.К 237-моддасига биноан, иккинчи ходима билан тузилган меҳнат шартномаси, у кишини бошқа ишга жойлаб қўйиш шарти билан бекор қилиниши мумкин. Ишга жойлаб қўйиш даврида, 3 ойдан ошмаган муддат давомида иккинчи ходимага ўртача иш ҳақи тўланиши керак.

* * *

Чўл ва даштларда меҳнат қилган чўпонларга пенсияга чиқишда имтиёзлар борми?

Қашқадарё вилояти, Деҳқонобод
тумани бир гуруҳ чўпонлари.

- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Имтиёзли шартларда пенсияга чиқиш ҳуқуқини берувчи ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, лавозимлар ва кўрсаткичларнинг рўйхатини тасдиқлаш тўғрисида»ги 1994 йил 20 майдаги қарори билан имтиёзли шартларда пенсия тайинлашнинг учта рўйхати тасдиқланган.

Шу рўйхатнинг учинчисига асосан белгиланган ёшдан 5 йил олдин, яъни эркаклар 55 ёшдан, аёллар эса 50 ёшдан пенсияга чиқиш ҳуқуқини берувчи ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, лавозимлар ва кўрсаткичлар санаб ўтилган. Жумладан, баланд тоғли ўтлоқларда (2000 метрдан баланд) ҳамда сувсиз чўл туманларда чўпон бўлиб ишловчиларга ҳам умумий пенсия ёшидан беш йил илгари пенсияга чиқиш ҳуқуқи белгиланган.

ЛОҚАЙДЛИК - ҚАЛБ ФАЛАЖИ

Муборак шаҳридаги «Янгиобод» кўчасининг 1-уйида қотиллик содир бўлди. Жиноятчи 28 ёшдаги йигит - Муродов Комил. Ўзи билан 1991 йилдан буён яшаб келаётган турмуш ўртоғини ваҳшийларча қийнаб ўлдирган.

Комил остонадан ҳатлар-ҳатламас ўдағайлаб, қилдан қийиқ қидириб жанжал, тўполон чиқармаса кўнгли жойига тушмасди. Бундан юраги безиллаб қолган турмуш ўртоғи Гўзал Синдарова унинг кўнглини топиш учун атрофида қанча парвона бўлмасин, барибир у нималандир баҳона топиб жанжал чиқарар ва хотинини шафқатсизларча дўпposлар эди. Кети кўринмайдиган тўполонлардан безор бўлган Гўзал 1997 йилнинг 27 декабрь куни ота-онасининг уйига кетиб қолади. Маълум вақт Комил катта ҳовлида бир ўзи яшайди. Қўни-қўшниларнинг ўгит-насиҳатими, ёки бийдек ҳовлида бир ўзи сўққабош яшашдан безгани боисми қайнонаси Асал опанинг олдига боради ва ундан кечирим сўраб, хотинини бундан кейин эъзозлашга сўз беради. Қизининг тинчиб кетишини ўйлаган бечора она юраги қора, қотил куёвнинг гапларига ишонади ва қизи Гўзалга насиҳатлар қилиб, уни келинлик уйига қайтаради. Бу воқеа шу йилнинг 12 февраль куни бўлган эди.

Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас, деганларидек, бир-икки кун ўтар-ўтмас Комил ўзининг яна эски одатини бошлаб юборади. Хотини Гўзалга «Сен бошқалар билан юрасан» дея зуғум қилиб, калтаклай бошлайди. Айниқса, февралдаги воқеа ҳаммасидан ҳам ошиб тушади. Комил шу куни кечқурун уйига маст ҳолда келади, юрак ховучлаб қаршисида турган хотинига қараб, ўшқиради ва уни тепкилаб кетади... Бу ваҳшийлик оқибатида ёшгина Гўзал Синдарова қотил эр қўлида жон беради. Ўз турмуш ўртоғининг гулдек умрига завол бўлган бу кимса олдин ҳам жиноят қилиб, Муборак туман судининг ҳукми билан 3 йил муддатга аҳлоқ тузатиш колониясида ўташ шарти билан озодликдан маҳрум қилинганди. Аччиқ сабоқдан ўзига тегишли хулоса чиқармаган Комил қотилликка қўл урди. «Қилмиш-қидирмиш» деганларидек, Қашқадарё вилоят суди уни 19 йилга озодликдан маҳрум этди.

Ўз тақдирини оиласига, рўзғорига бахшида этган, эртанги куни ёруғ бўлишига умид билан бир ёстиққа бош қўйган оқила аёл умр йўлдоши қўлида бевақт оламдан кўз юмди. Нега бу жиноят содир бўлди? Нега ваҳшийлик юз берди? Ахир у уйига маст ҳолда кириб келган 20 февралнинг оқшомидаги аёлнинг дод-у фарёдларини наҳотки қўшнилар эшитмаган бўлса? Наҳотки бу рўзғордаги нотинчликдан маҳалла-кўй беҳабар қолган бўлса!? Ён қўшнинг жиноят қилса, жон қўшнинг қотил қўлида жон берса, бироқ бирон кимса бунга аралашмаса. Одамгарчилигимиз қани? Наҳот, биз шунчалик лоқайд бўлиб қолган бўлсак. Шу пайтгача ҳали ҳеч кимни лоқайдлиги учун жазолашмаган. Лекин, шундай тушунчалар бор-ки бу нарса ҳеч қандай қонунларда назарда тутилмайди. Бу - одамгарчилик тушунчаси. Инсоннинг инсоният олдидаги бурчини бир лаҳзага ҳам унутмайлик!

М. САЛИМОВ,
Муборак туманлараро
прокурорининг
ёрдамчиси.

Иқтисодий мерос сарчашмалари

ЮСУФ ХОС ҲОЖИБ: РАИЯТ УЧ НАРСА КУТАДИ

Атоқли давлат арбоби, илк туркий достоннавис Юсуф Хос Ҳожиб 1020 йили Қорахонийларнинг марказий шаҳарларидан бири Боласоғунда туғилади (оламдан ўтган йили номаълум). Бўлажак мутафаккир ўз давридаги барча билимларни, араб ва форсий тиллар ҳамда ундаги адабиётларни пухта эгаллайди. У 1069-1070 йиллари орасида «Қутадғу билиг» (Қутга, яъни бахт-саодатга эриштирувчи билим») асарини ёзиб, Қорахоний ҳукмдор Тавғочхон Буғрохонга тақдим этади. Хон Юсуфга «Хос Ҳожиб» (эшик оғаси) деган мартабани инъом этади. Бу фалсафий-дидактик асарда марказлашган давлат тузиш, уни мустаҳкамлаш, низо ва адоватларга барҳам бериш каби маъмурий-хўжалик ҳамда маърифат, ободончилик, моддий-маънавий ва бошқа адолатли ҳукмрон, давлатни тадбир билан бошқариш, илм ўрганиш, касб-ҳунар эгаллаш, халқ ғамини ейиш ҳақидаги фикрлар юритилади.

Бизгача донишманднинг фақат бир асари етиб келган, аммо бу асарда шундай дурдоналар тўпланганки, уларга қойил қолмай илож йўқ. Асар 13 минг мисра (насрий ва назмий муқаддимадан ташқари) - 73 бобдан иборат. Унда инсон тафаккурининг барча жабҳалари бўйича сўз юритилади ва ниҳоятда қимматли фикрлар баён этилади. Китобда берилган бу ғоялар ўз даври учун ва айниқса ҳозирги давримиз учун ҳам ниҳоятда қадрлидир.

Айниқса иқтисодиёт масалалари бўйича давлат ва раият муносабатларини синчиклаб ўрганган. Асар 18 ой - бир ярим йилда ёзиб тугалланган (Боласоғунда бошланган ва Қашқарда ниҳояланган) бўлса ҳам, уни яратиш учун жуда узоқ вақт тайёргарлик кўрилган.

Донишманд фикрича, эзгу орзуларга фақат тоат-ибодат билангина етишиб бўлмайди, бунинг учун талай эзгу ишлар қилиш, фойдали фаолият кўрсатиш керак, деган фикрни илгари суради.

Борлиқ ҳақидаги билимларга тўхталиб, одам билиши мумкин бўлмаган нарса, билим билан ечилмайдиган жумбоқ йўқ, билим туфайли осмон сари ҳам йўл очилади, дейди. Билиш учун эса тинмасдан ўрганиш лозим, деб уқтиради.

Таниқли иқтисодчи Адам Смитнинг иқтисодий таълимотига кўра (18-аср), мамлакатни иқтисодий бўҳрондан чиқариш учун уч нарса: 1) тинчлик-осойишталик; 2) меъёридаги солиқлар ва 3) иқтисодий эркин фаолият юритиш имкони талаб этилади. Ана шу ғоя аслида бизнинг мутафаккир томонидан етти аср аввал баён этилган.

Халқ, раият мамлакат ҳукмдоридан уч нарсани кутади, деб уқтиради Юсуф Хос Ҳожиб. Булар: пулнинг қадрини кўтариш (ёки ушлаб туриш); халққа хусусий мулк ҳуқуқини таъминловчи қонунларни жорий этиш ва йўлларни ўғри-қароқчилардан муҳофаза қилиш. Шоҳ эса фуқаролардан солиқни вақтида тўлашни (ҳозирги кунда ҳам ниҳоятда долзарб), чиқарган фармон, қонунларини бажаришни ҳамда дўстига дўст, душманига душман бўлишни талаб қилади, деб ёзади. Кўриниб турибдики, бунда жамият ва сиёсий ҳокимият мутаносиб бўлиши зарурлиги ғояси аниқ ифода этилади.

Пулнинг қадрли бўлиши ҳақидаги ғоя, аслини олганда инфляция муаммоси билан чамбарчас боғлиқ, баҳоларнинг мўътадиллиги ҳам таъмин этилади. Бу ўз навбатида инқирозсиз иқтисодиёт, эркин муомаладаги валюта масалаларига бориб тақалади.

Хусусий мулк ҳуқуқини таъминлаш бозор муносабатларининг бош унсуридир, мулкка эгалик ҳисси тараққиёт омили сифатида бутун жаҳон ривожи асосида исботланди ва ҳозирги даврда республикамизда ҳам жадаллик билан амалга оширилмоқда. Давлат, умумхалқ мулкига оммавий ўтишнинг салбий оқибатларини собиқ шўролар даврида бошимиздан кечирдик.

Йўлларни ўғрилардан муҳофаза қилиш-ички ва айниқса ташқи савдо (экспорт, импорт)ни таъминлаш ва қўллаб-қувватлашнинг худди ўзгинасидир. Бу ерда савдонинг халқ хўжалиги учун устивор аҳамияти тўғрисида гап юритилади.

Ҳозирги даврда бу ғоялар мустақил Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг асосини ташкил этади. Бу ғояларнинг амалий аҳамияти айниқса Соҳибқирон Амир Темур фаолиятида ёрқин намоён бўлган.

Юсуф Хос Ҳожиб барча имтиёзлардан маҳрум камбағал табақалар аҳволига ачиниш ҳиссини изҳор қилади. Ҳоким табақа вакилларини уларга нисбатан меҳр-шафқатли, инсоф-адолатли, марҳаматли бўлишга, айни пайтда раиятни ҳокимларга бўйсунувчи, садоқатли бўлишга чақирилади. Мана шундай келиштириш йўли билан осойишта ҳаётга эришишга умид билдирилади (бу эса иқтисодий ривож учун ҳам зарурий шартдир).

Китобдаги ғоялар дунёдаги ҳамма ишларда қўл келади. Унда мулк тутишнинг сиру-асрори, мамлакатни идора қилиш тартиби, шарти, шунингдек, мол-мулк, эл-юртнинг мангу қолиши, гуллаб-яшнаши ва унинг хароб бўлиш белгилари берилган.

Айниқса касб-ҳунар аҳлининг фаолиятини юқори баҳолайди, «Бир йигитга қирқ ҳунар оз» боби худди шу масалага бағишланган.

Вазир, қўмондон, элчи ва бошқа ҳукмдорларнинг фаолият мезонлари диққатга сазовор. Масалан, «Вазир кўзининг тўқ бўлиши уни ҳар хил мол-мулк олдида сукланишдан асрайди. Кўзи оч одам бор оламни еса ҳам тўймайди».

Деҳқон, савдогар, чорвадор, оддий меҳнаткаш аҳли тўғрисида нодир фикрлар билдирилади, «Булар билан яқин бўлгин ҳамиша, то томоқ ташвишин билмасдан яша», деб айтилади.

Айниқса билим ва ақл-идрокка, шу соҳа соҳибларига катта эътибор берилади. «Одамзод наслининг улуғлиги билимдан. У ақл-идрок туфайли неча-не тугунларни ечишга қодир», деб ёзади аллома. Ақл-идрок эгаларининг нафи ҳар доим кўпчиликка тегиб туради. Билим эгалари эса элда азиз бўлади, ҳурмат қозонади. Бутун ишлар ўқув-идрок билан амалга ошади. Барча мураккаб ишлар билим билан ҳал этилади. Кўриниб турибдики, юртимизда иқтисодий ривожланиш бўйича танланган ўз йўналишимизда ҳам ёшларнинг билим олишига, жаҳон халқлари тажрибасини ўрганишга кенг имкониятлар яратилаётир. Бу танлаган йўлимизнинг тўғрилигидан далолат беради.

Абдухалил РАЗЗОҚОВ,
профессор.

РОССИЯ: БЕҚАРОР ДАМЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда)

Россиядаги иқтисодий таназзул нафақат камбағалларга ёки боқимандаларга, балки бозор иқтисоди механизмининг асоси бўлган кичик ва ўрта тадбиркорлар фаолиятига, ишбилармонлар ҳаракатига ҳам катта зарба етказди, деб ёзади «Известия» газетаси. - Шу йил бошида Санкт-Петербургдаги кичик корхоналарда 700 мингдан ортиқ киши меҳнат қилаётган эди. Иқтисодий таназзул ўнлаб, юзлаб кичик ва ўрта тадбиркорлар фаолиятига болта урди. Натижада улардаги ишчи ва хизматчилар мамлакатдаги ишсизлар армияси сафини кенгайтирди.

- Бундай яшаш мумкин эмас, - дейди Вологда тижорат компанияси бош директори Евгений Лобин. - Биз иқтисодий имкониятларимизни ҳисоб-китоб қилиб кўрсак, бундай иқтисодий таназзул ҳолатида ишлай олмас эканмиз. Натижада акциядорларимиз билан келишган ҳолда компаниямиз фаолиятини буткул тўхтатишга қарор қилдик.

Саратовдаги «Айвиста» йирик қурилиш фирмаси раҳбарларининг ҳам кайфияти яхши эмас, деб ёзади «Известия». Фирма директори ўринбосарининг айтишича, мамлакатдаги нархнавонинг кўтарилиши туфайли қурилиш материалларининг нархи ҳам 2,5-3 бараварига ошиб кетган. Натижада қатор иншоотларда қурилиш ишлари тўхтатилган. Қурилиш давом этаётганларида ҳам меҳнат мароми кескин пасайган. Иш ҳаққини бериш қийин кечганлиги туфайли кўплаб малакали қурувчиларни ишдан бўшатишга тўғри келган.

...ЧЕКИ-ЧЕГАРАСИ БОРДИР

Таҳлил қилиб кўрадиган бўлсак, Россияда 1998 йил июнь ойидан сентябрь ойигача ўртача иш ҳақи уч бараварга пасайган. Нега шундай бўлди: давлатнинг қисқа муддатли облигациялари (ГКО) билан қилинган молиявий пирамидалар ҳисобига нореал фоизлар, мамлакатга кириб келаётган чет эл сармоялари ва дунёнинг йирик молия ташкилотларининг кредитларини ишлаб чиқариш соҳасига жалб қилиш ўрнига четдан истеъмол буюмлари, озиқ-овқат маҳсулотлари олиб келиш; уни сотишдан тушган нақд валютани турли кўзбўямачилик йўллари билан четга ташиш оқибатида бугунги аянчли аҳволга тушилмадимикин?

Россиянинг нақд пул қиймати бугунги кунда тахминан 370 миллиард рублни ташкил этади. Олтин захираси эса 12 миллиард доллардан сал ошади. Бундан келиб чиқадики, бир долларнинг ўртача қиймати 28-29 рублга тенг. Мутахассисларнинг фикрича, яқин орада худди шу кўрсаткичга келинади. Черномирдин таъбири билан айтганда бордию ҳукумат бу ҳолни ўз назоратига олганда ҳам, доллар қиймати йил охирига келиб, 33-35 рублга етади. Шундай қилиб, импорт маҳсулотлари 4-6 баравар, умумий нарх-наво 200-300 фоизга ошиши эҳтимолдан холи эмас. Бундай оғирликни миллионлаб оддий фуқаролар кўтара олармикан?

Бугун россиялик сиёсатчилар, иқтисодчи олимлар мамлакат бозор иқтисодига асосланган аниқ дастурига, тараққиёт йўлига эга эмаслигини англаб етди. 1991 йилда Егор Гайдар командаси ғарблик иқтисодчилар маслаҳатига кўра «Шоковая терапия», яъни Польша иқтисодий ислоҳотлар йўлини ҳукуматга тавсия этганини ҳамма яхши эслайди. Унинг натижаси ўлароқ рус халқи оғир иқтисодий бўҳронга тушиб қолди. Тирикчилик ғамида юрган халқ етти йил ичида буткул ҳолдан тойди. Эндиликда россиялик бир гуруҳ олимлар хорижлик мутахассислар ҳамкорлигида «Аргентина мўъжизаси» ривожланиш йўлининг Россия иқтисодини ўнглашга мўлжалланган режаларини ишлаб чиқмоқдалар. Ушбу иқтисодий тизим Аргентина, Гонгконг, Литва ва Эстония иқтисодиётида татбиқ этилган бўлиб, айниқса Аргентинада ўз самарасини берган. Лекин, Россия Аргентина эмас, аҳолиси сони жиҳатидан ҳам, табиий шарт-шароити-ю, меҳнат ресурслари жиҳатидан ҳам тубдан фарқ қилади.

...ВА НИҲОЯТ

Ўтган икки ҳафта айниқса Россия учун ниҳоятда таҳликали кечди. Ҳукумат икки ҳафта Бош вазирсиз ишлади. Мамлакат парламенти Виктор Черномирдин номзодини қўллаб-қувватламади.

- «В.Черномирдиннинг билим ва тажрибаси ҳали бизга кўп керак бўлади, деди ўзининг телевидение орқали чиқишида Борис Ельцин. - Мен ундан хурсандман, шунча воқеадан кейин ҳам ҳеч гап сўзсиз у ҳукуматга қайтди, лекин парламентда бирор-бир ёрдам бўлмаслигини тушуниб етган Виктор Степанович ҳукумат раислигига қўйилган ўз номзодини қайтариб олди. Сўнгра Россия Президенти Давлат Думаси раиси Г.Селезнёвга хат йўллаб, мазкур лавозимга Ташқи ишлар вазири Евгений Примаков номзодини тавсия этди. Б.Ельциннинг юборган хати россиялик ишбилармон ва сиёсий доираларда катта шов-шувларга сабаб бўлди. - «Бу ўта ақлли қарор» деб таъкидлади Дума раиси Г.Селезнёв. Е.Примаков мамлакатда яхши ном қозонган ўткир сиёсатчи ва росмана ишлайдиган кабинетни ташкил эта олишини мухбирларга гапириб, унинг номзоди айниқса парламентнинг барча фракциялари ва депутатлар гуруҳини қаноатлантиришини таъкидлади. Бир неча кунлардан буён катта баҳс-мунозараларга, тортишувларга сабаб бўлиб келаётган ҳукумат раиси лавозими ўз эгасини топди. Евгений Примаков Россия ҳукумати раиси этиб тайинланди. Россия Давлат Думаси раиси Г.Селезнёвнинг айтишича, Е.Примаковнинг номзодини либераллар партиясидан бошқа барча фракциялар ва депутатлар гуруҳи қўллаб-қувватлаган. Коммунистлар фракцияси аъзоси, собиқ саноат ва савдо вазири Юрий Маслюков унинг биринчи ўринбосари этиб тайинланди. Е.Примаков Россия ҳукуматининг раиси этиб тайинланиши муносабати билан АҚШ, Германия, Англия, Франция, Япония каби дунёдаги йирик давлатларнинг ҳукумат раҳбарлари, ташқи ишлар вазирлари ва иқтисодчи олимлари Россия иқтисодида энди ўнгланиш бўлишига умид уйғонганини билдиришди. Масалан, Германия ташқи ишлар вазири Клаус Кинкель «Е.Примаков ғарб сиёсатчиларининг ишончини қозонган. Унинг ҳукумат раҳбарлигига тайинланиши европалик сармоядорларнинг эътиборини Россияга жалб этиши шубҳасиздир», деб таъкидлади.

Дарҳақиқат, янги ҳукумат раҳбари мамлакатдаги иқтисодий муаммоларни ҳал этишга, барқарорликни таъминлашга, аҳоли турмуш даражасини кўтариш учун астойдил ҳаракат қилишига шубҳа йўқ. Е.Примаков вазифага киришар экан, мамлакатни иқтисодий таназзулдан олиб чиқиш учун барча сиёсий кучларни бирлаштириб, бутун чора-тадбирларни кўришини, айниқса, ҳукуматнинг диққат-эътиборини бозор ислоҳотларини чуқурлаштиришга, оддий халқнинг турмуш тарзини, моддий аҳволини яхшилашга қаратишини таъкидлаб ўтди. Бунинг учун унда етарли тажриба ва малака борлигини юқоридаги фикрлар ҳам тасдиқлаб турибди.

Зариф МИРЗАҚУЛОВ.

Таҳлил, таклиф

ДИВИДЕНД ҚЎШИМЧА РАҒБАТ-КУ!...

Бугунги ғарқ пишиқчилик кунларида бозорларни айланар экансиз, юртимиз боғ-роғлари-ю, далалари саховатидан пештахталар тўлиб, серобчилик бошланганига гувоҳ бўласиз. Жиззах шаҳридаги «Кўк бозор» ҳам бугун ҳар галгидан гавжумлашган. Кимдир харид учун, яна кимдир маҳсулотини сотиш учун эрта тонгданоқ бозорга ошиқади.

«Кўк бозор» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти раиси Аброр Ҳакимов билан бўлган суҳбатимиз энг аввало акцияларга тўланаётган дивидендлар ҳақида борди. Маълум бўлишича, 1996 йил якуни бўйича номинал қиймати 500 сўмлик бўлган ҳар бир акцияга 47 сўмдан дивиденд тўланган. Ўтган йил якуни бўйича эса шу қийматдаги акцияларнинг ҳар бирига 96 сўмдан дивиденд тўланиши ҳисоб-китоб қилиб қўйилди. Лекин мақсадга эришилмади. Кейин сертификат кўринишидаги акциялар ўрнига 11 минг 270 дона янги кўринишдаги акциялар чиқарилди. Ҳозиргача уларнинг 376 донаси эркин савдода сотилган, жамоаники эса 840 тани ташкил этади. Қолган акциялар эса «Вақт» депозиторийсида рўйхатдан ўтказилиб, биржалар орқали сотувга тайёрланмоқда.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади. Хўш, нега акциядорлар дивидендларни ҳозиргача ололмаяпти? Ёки ҳиссадорлик жамиятининг иқтисоди ночорми?

Яна фактларга мурожаат қиламиз. Ҳафтанинг олти кунида савдо сотиқ бўлиб турибди. Кунлик тушум бир марталик патта тўлови ҳамда хизмат кўрсатиш ҳисобидан 52-60 минг сўмни ташкил этади. Айниқса, сешанба, жума кунлари бозор гавжумлиги янада ортади. Бозорда жами 1047 та савдо ўрни бўлиб, ҳар бир ўрин учун ўртача 40 сўмлик патта берилаяпти.

Ҳафтанинг сешанба кунида бозорни кузатдик. Савдо расталаридан жой ололмаган ўнларча деҳқонлар одамлар қатнайдиган, шундоқ ҳам тор бўлган йўлаклар чеккасида ерга харидорлар билан олди-сотди қилишаяпти. Уларнинг аксарияти маҳсулотни ошхона тарозисида ўлчаб беришади.

Тўғри, Жиззах шаҳар ҳокимлиги мазкур бозорда ҳам етарли тартиб ўрнатишга ҳаракат қилаяпти. Бу борада тегишли қарорлар қабул қилган. Масалан, шаҳар ҳокимининг фармойиши шу йилнинг 2 июли куни қабул қилинди. Унда таъкидланишича, «хўл мевалар савдоси» очиқ павильонида тижоратчилар савдоси фаолиятини икки ой муддатга (июль-август) тўхтатиб қўйилиши, деҳқончилик маҳсулотлари савдосига янада кенгроқ эътибор берилиши таъкидланиб, унинг ижросини таъминлаш шаҳар ички ишлар бўлими (бошлиғи У.Шомуродов) ҳамда шаҳар солиқ инспекцияси (бошлиғи С.Абдуллаев)га юклатилганди. Афсуски, фармойиш ижросиз қолди. Бой берилаётган имкониятларни шу ердан қидирса бўлади. «Кўк бозор» атрофида, айниқса, темир йўл устида фуқаролар бемалол савдо-сотиқ ишларини давом эттиришаётганлиги кишини ажаблантиради.

Ҳиссадорлик жамияти томонидан сўнгги пайтларда амалга оширилаётган бир қатор ижобий ишлардан кўз юммаган ҳолда айтмоқчимизки, ҳали фойдаланилмаётган ички имкониятлар бисёр. Бизнингча, шулардан энг муҳими чиқарилган қимматбаҳо қоғоз-акцияларни ўз эгаларига етказиш, акциядорларга вақтида дивидендларни тўлаб бориш орқали фаолиятни янада яхшилашга эришиш. Бунинг учун ташкилотчилик фаолиятини кучайтирмоқ зарур.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири.

Санация - сўнгги имконият

ОРТИҚЧА ИШЧИ КУЧЛАРИ ХИЗМАТ СОҲАСИГА

Ангор туманидаги Ш.Рашидов номли фермерлар уюшмасида хўжалик фаолиятини молиявий соғломлаштириш юзасидан белгиланган тадбирлар изчил амалга ошириляпти. Аввало ортиқча ишчи кучлари қисқартирилиб, улар хизмат соҳасига, янги ташкил этилган цехларга, кичик корхоналарга ўтказилди. Масалан бошқарув аппарати 33 кишига, деҳқончиликда фаолият юритаётганлар эса 575 нафарга камайтирилди. Шу тариқа иш ҳақининг ўзидан 500 минг сўм тежалди.

Хўжаликда иқтисодиётни юксалтиришнинг омилларидан унумли фойдаланилмоқда. Жумладан фойдаланилмай ётган битта уй «Эркин» деҳқон-фермер хўжалигига сотилди. Тўртта «Нива» комбайни, битта маккажўхори ўрадиган ҳамда пахта териш техникаси туман машина-трактор паркига ўтказилди. Уларнинг баланс қиймати 4 миллион 934 минг сўмдан ортиқроқни ташкил этди. Тадбиркорлар таклифи ҳамда касаба уюшмаси ташаббуси билан икки йилдан бери фойдаланилмай ётган ғишт заводи ҳамда охак цехи қайтариб олиниб яхшилаб таъмирланди. Уларга ҳамда хизмат соҳаларига 100 киши жалб этилди.

Жорий йилнинг бошида хўжаликнинг дебитор қарзлари 7 миллион 350 минг сўм эди. Беш ойдаёқ изланиш, омилкорлик туфайли 5 миллион 415 минг сўм ундирилди. Ғаллачиликдаги ютуқлар фермерлар уюшмаси қаддини тиклади. Таъкидлаш жоиз, хўжалик касаба уюшмаси қўмитаси меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг синалган усулларидан кенг фойдаланди. Ғалла ўрим-йиғими даврида алоҳида намуна кўрсатганлар муносиб тақдирланди. Моддий манфаатдорлик ғоят зарур. Аммо энг муҳими инсон қадр- қимматининг ўрнига қўйилишидир. Ўзларига яратилган имкониятлардан руҳланган Йўлдош Нуриддинов, Тўхта Бозоров, Мусурмон Сатторов каби комбайнчилар сидқидилдан тер тўкиб ҳар бирлари 300 гектар ердаги ғаллани ўриб-янчиб бердилар. Асл миришкорлар - Тўра Алиев, Соат Туробов, Соат Бакировлар гектар ҳосилдорлигини 45 центнерга етказдилар.

Ҳозирги кунда бутун диққат эътибор пахта йиғим-теримига қаратилган. Суръат кун сайин ўсиб бормоқда. 400 гектар ердаги ғўзалар ёғингарчиликлар туфайли шикастланганди. Бироқ тажрибакорлар, мутахассислар ёрдамида аҳволни ўнглаб олдик. Худди шу майдонлардан камида 30 центнердан хирмон кўтарамиз деб турибмиз.

Яхши кайфият, ҳамжиҳатлик бор жойда ташаббуслар юзага келади. Мулкдорлар синфининг истиқболли вакиллари бўлмиш фермерлар жонбозлиги шарофати билан Коракир массивидан 50 гектар ер ўзлаштирилди. У ерда дастурхонимиз учун зарур бўлган маҳсулотлар етиштириляпти. Эртаги карам, тарвуздан ҳам катта даромад қилинди. Ободончилик ишлари жонланиб кетди. 14 километрлик сув қувурлари тортилди. Энг муҳими ишлаб чиқариш билан бир қаторда хизмат соҳаси ҳам изчил ривожланяпти.

Худойберди БАКИРОВ,
фермер.

Мустақиллик одимлари

Янги аср йўли

Тиёншон тоғи этагидаги Қамчиқ /денгиз сатҳидан 2268 метр баланд/ ва Резак /ундан сал пастроқ/ довонларида қурилаётган ер ости йўлларини ўзбек автомобилчиларини Йигирма биринчи асрга олиб чиқадиган йўл, дейиш мумкин.

Қояларни тешиб ўтиш осон эмаслигини ҳамма билади...

Бу - чиройли гапнинг ўзигина эмас. Жаҳондаги етук экспертларнинг башорат қилишларича, янги асрда иқтисодиёти тез юксалиши кутилаётган республикамиз учун бу йўл нақадар муҳим аҳамиятга эга экани барчага аён, албатта.

Мамлакатимиз харитасига назар ташласак, республикамизнинг барча минтақаларини гуллаб-яшнаётган гўзал Фарғона водийси билан боғлайдиган ягона йўл - шу йўл экани аён бўлади.

Машинада юрганлар республикамиздаги энг баланд довоннинг хусусиятини яхши билишади: қиш бошланиши билан апрел ойининг ўрталарига қадар қорнинг қалинлиги, муз, қорбўроннинг уриб туриши, 40 даражалик совуқ туфайли бу ердан умуман ўтиб бўлмайди, кўклам билан ёзда эса, сел ва кўчки хавфи кучаяди. Кузда ҳам аҳвол бундан яхши бўлмайди, албатта...

Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси ҳукумати Тошкент - Ўш йўлини Ангрен сув омборидан бошлаб то Фарғона водийси текисликларига қадар қайта қуриш ҳақида қарор қабул қилган, бу қарорда Қамчиқ ва Резак довонларида ер ости йўлларини қуриш ҳам кўзда тутилган эди.

1998-1999 йилларда бу ер ости йўллари ишга туширилиши билан улардан ҳар кеча-кундузда 12 мингта машина ўта олади! Узунлиги 891 метрлик Қамчиқ тоннели билан 368 метрлик Резак тоннелининг эни 12,5 метр бўлади ва улардан бир вақтнинг ўзида ҳар икки томонга машиналар қатнайверади.

- Энг хавфли жойлар анча тепада қолади, - дейди «Ўзавтойўл» концернининг қурилаётган объектлар дирекцияси бошлиғи ўринбосари Улуғбек Муслимов. - Янги йўл илгаригисидан 87 метр пастда бўлади. Ер ости йўллари қурилгани, сел хавфи бўлган жойларга тўсиқлар қўйилиши ҳамда сел оқимини ўтказиб юборадиган бошқа иншоотлар барпо этилиши туфайли бу йўл жаҳон андозаларига тўла жавоб беради.

Бу - республикамизнинг бутун ҳудудида автомобил ҳаракати хавфсизлиги таъминланади, деган гап!

Йўлнинг охири бўлмайди. Ер ости йўллари барпо этиш, тоғ довонларида янги йўллар қуриш ўзбек автойўлчиларининг одатдаги ишига айланган.

Бироқ, айни пайтда истиқбол ҳам унутилгани йўқ. Олдинда Буюк Ипак йўлини қайта тиклайдиган, ҳозирча учта мустақил давлатни бир-бири билан боғлайдиган замонавий Андижон Ўш - Урумчи йўли қурилиши турибди...

Янги - XXI аср йўли. У эртанги кунга қараб кетмоқда...

Рустам Шагаев,
ЎзА махсус мухбири.
Муаллиф суратлари.

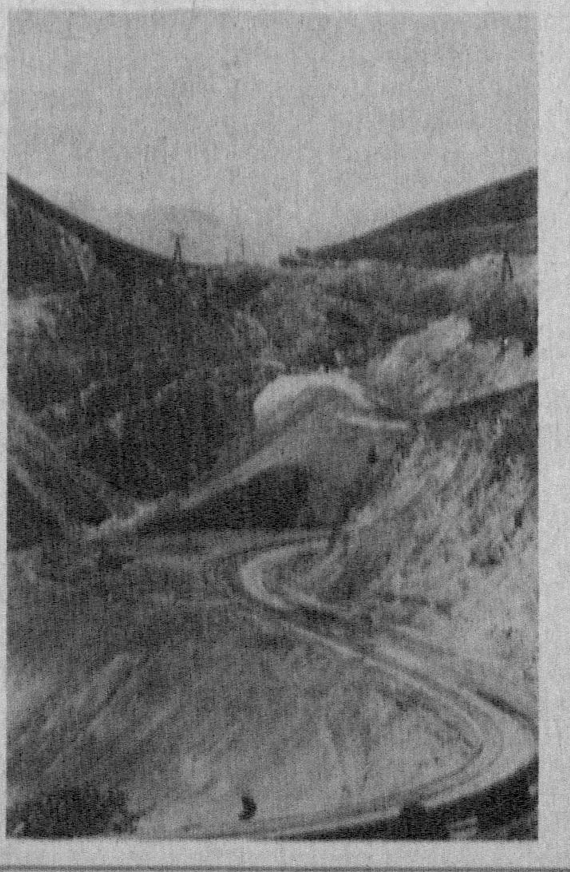

Жаҳон ичра жаҳоним, ҳур Ўзбекистоним!

УЛАРНИ ЯПОНИЯ ОЛҚИШЛАДИ

«Сумалак» санамлари. Қарашларида шарқона сузуклик, қадамларида шарқона ўктамлик акс этган, ҳарир либослари, қирқ ўрим сочлари ила Бибихонимлар, Ўзбекойимларни эслатувчи раққоса қизлар... «Сумалак» рақс дастаси»...

Бу номни дастлаб Андижондаги мўъжаз билим юрти талабалари танидилар. Кейинроқ вилоятнинг бошқа туманлари ва шаҳарларида мухлислар пайдо бўлди. Оққуш янглиғ санамлар парвозлари баландлай бошлади. Америка, Франция, Покистон, Туркия саҳналарида хиром этди бу «оққушлар». Олқишлар, гуллар, дипломлар, махсус совринлар соҳиби бўлишди. Қайда бўлишмасин уларни севдилар, нозик ишоралар, ҳаракатлар сеҳрига маст бўлдилар.

Мустақиллигимизнинг етти йиллик байрами арафасида дунёдаги йирик давлатлардан бири Японияда ҳам «Сумалак» санамларининг диловор рақслари мухлисларни ром этди. 16 кун давомида берилган 80 та концертда 40 мингга яқин япон томошабинлари ўзбекнинг «Гиря», «Ушшоқ», «Баёт-3», «Тановор»ига сел бўлди. Халқнинг буюк қалбини бу қадар гўзал ифодалаб, бу қадар гўзал суйлаб билишларига тан берди.

Хориж-хориж-да. Санъаткорларнинг ўзлари ҳам ҳайратларга, хаяжонларга ошно бўлди. Тасаввурлари ойдинлашиб, таассуротлари кенгайди. Кўнгилларида юрт соғинчи, юрт ғururini, тупроқ қадри, эл қадрини яна бир бор чуқур хис қилдилар.

Мавлуда БОТИРОВА - раққоса:

- Хорижга кўп чиққанман. Лекин эркли Ватаннинг боласи бўлиб, қадри баланд миллатнинг қизи бўлиб хорижга чиқиш барибир бошқа экан. Япония мен учун шундай сафар бўлди. Юртимизнинг озод, эркли бўлгани накадар улкан бахт эканини яна бир бор ҳис этдим. Байроғимиз Япониянинг баланд жойида ҳилпираб, катта майдонда ўзбек мадҳияси янграшини эшитиш ва мана шу ҳаяжонлардан кейин ўзбек санъаткори бўлиб саҳнада кўриниш... буни сўз билан таърифлаш мушкулдир. Японлар бизнинг фақат рақсларимизгагина эмас, бой тарихимизга, урфларимизга, халқимизнинг меҳнаткашлиги, сабрлилиги, Темурийлар, Бобурийларга хос мардонаворлигига ҳам қизиқишаркан.

Холидахон МУҲИДДИНОВА - дастанинг бадиий раҳбари:

- Япониядек дунёга машҳур, давлатга бориш мен учун рости гап дастлаб қўрқув бергандек бўлди. Туну кун машқ қилдик. Ҳар бир қўшиқда, рақсда ўзбекнинг обрўси, ҳурмати ўлчанишини кўп ўйладим. Қизларни ҳам, созандаларни ҳам тиндирмадим. Таниқли рақс маликаси Мукаррама Турғунбоеванинг «ҳар бир машқ биттадан олқиш» деган гапларини эшитгандим. Буни Япония сафарида яна кўрдим. Таяма, Негата, Кашивазаки шаҳарларида бўлдик. Концертлар жуда ҳаяжонли кечди. Турк маданият маркази бошлиғи жаноби Койва, унинг ўринбосари турк Ҳусанбей ҳам Ўзбекистон, унинг бугуни, келажаги ҳақида жуда яхши гапирдилар. Қабул маросимида ҳам, биринчи куни катта концерт олдидан ҳам Ватанимиз мадҳияси янградi. Уни биргалашиб куйладик. «Сумалак» дастасининг Японияадаги кунлари, Ўзбекистон маданияти кунлари сифатида хотирларда қолади дейишдики, бу бизга янаям масъулият юклади.

Мени мағрурлантирган холатлардан бири, японларнинг бизнинг саҳна либосларимизга ҳайрати бўлди. Бухоро зардўзлик фабрикасида анжонона қилиб тикилган бу либослар рақсларимизни ростдан ҳам жуда гўзаллаштирди. Бир неча япон санъаткорлари уларнинг қаерда тикилганини суриштиришди. Мен Бухоро зардўзлик фабрикаси манзилини айтдим. Фабриканинг бош директори Б.Худойбердиев номига буюртмалар энди японлардан ҳам келиб қолса ажабланмаслик керак.

Японларда меҳр-шафқат, одамийлик кучли. Бир гал концертимизга ногирон болаларни олиб келишди. Уларнинг маъюс кўзларида қувонч кўрганида ҳамма яйради.

Замира РЎЗИЕВА.

- Ҳа, боласи тушмагур. Ўтмишдаги воқеаларни айтаверсам тонг отмайди.

Р.НУРИТДИНОВ (ЎзА) сурат лавҳаси.

ҲАМКОРЛИК ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНДИ

Тарихий манбаъларнинг гувоҳлик беришича, Шарқдан бошланган Буюк ипак йўли Хива, Самарқанд, Бухоро орқали ўтиб, Фарангистоннинг Лион шаҳригача етиб борган. Балки айни мана шунинг учун ўтмишдаёқ Лионда тўқимачилик саноати ривожлангандир. Ўзбек ва фаранг халқларининг алоқалари ҳам жуда олис тарихга бориб тақалади. Бу ҳамкорлик, биродарлик риштаси янгича руҳ билан қайта боғланди. Ҳозир Самарқандда фаранг тили, маданиятини тарғиб қилувчи уюшмалар фаолият кўрсатяпти. Фарангистонда, хусусан Париж ва Лионда темурийлар тарихи ва санъатини, шарқ тиллари ва мданиятини ўрганадиган турли марказлар мавжуд.

Самарқанд шаҳри делегацияси вакилларининг Лион шаҳрида бўлиши халқаро алоқаларни янги босқичга кўтарилишида муҳим аҳамиятга эга бўлди. Бу ерда биродарлашган Лион ва Самарқанд шаҳаралари ўртасида фан, таълим, туризм, маданият, тадбиркорлик, иқтисодиёт ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик қилишга доир ҳужжатлар имзоланди.

Р.ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

1998 йил - Оила йили

ҲАЛОЛЛИКДАН ИҚБОЛ ТОПГАНЛАР

...Қадди букик, аммо ҳаракатлари тетик онахонни учратдик.

Мухбирларга айтадиган гапим роса кўп эди,-деди онахон. Нега деганда, радиодан оилалар ҳақида эшиттиришлар берса, жон қулоғим билан тинглайман-да, болаларимга қанийди, менинг салкам 30 йил пилла қурти боққанимни, дадангнинг урушга қатнашганларини ҳам ёзишса, дейман. Болаларим, қўйсайиз-чи, она. Меҳнат қилган бўлсангиз, ҳақини олгансиз, дадам урушдаги қаҳрамонлиги учун тақдирланганлар. Энди 40-50 йиллик гапни судраб юрасизми, дейди тушмагурлар. Гўё мен мақтанмоқчиману, улар изза бўлаётганидек.

Онахон Розия ая билан узоқ суҳбатлашдик. Онахон йиллар ортида қолган кечмишларини, тер тўкиб меҳнат қилганликларини худди кечагина содир бўлгандек, хаяжон билан сўзлаб бердилар. Сўрида оёқларини чўзиб ўтирган Сами ота ҳам бош силкиб тасдиқлаб, гапни гапга олиштириб турдилар.

- Мен хўжалигимизга қурт боқиб бердим. Умримнинг қаймоғини пилла етиштиришга бағишладим, десам хато бўлмайди. 1968-78 йилларда кўп пилла топшириб, роса мукофотлар олганман.

- Нукул ўзингни мақташдан нарига ўтмайсан, чоғи. Ахир мен ҳам ҳозиргидай оёғимни чўзиб ётмагандирман, ўша йиллар...

Сами отанинг бу самимий гапларини давом эттиришини истаб турганлигимизни сездилар шекилли Розия ая ҳатто ҳозир ҳам қўшниларидан доимо хабардор бўлиб, ўзларининг маслаҳатларини дариғ тутмаётганликларини қистириб ўтгач, чолларига изн бердилар.

- Уруш бошланганига эндигина 18 ёшга чиққан ўспирин эдим. Акамни ортидан мен ҳам фронтга жўнадим. Кунларнинг бирида акам кўз ўнгимда халок бўлдилар.

Сами ота бир оз тин олиб, гапларини давом эттирдилар.

Суҳбат асносида мен кўп нарсани англадим. Чибоғнилик бир ўғлон жонажон Ўзбекистон номини шарафлаш учун фронт остоналарида қон кечган. Сами ота йигитлик ғурури, шаънини улуғламоқ, она юртини муқаддас билмоқ - ҳар бир ўғлон учун ҳамиша ҳам қарз, ҳам фарз, деб билганлар. Розия ая эса, бахт - фақат меҳнатда эканини, инсон - инсон бўлиб ҳаётга келибдими, фақат ўз қобиғига ўралиб яшамасдан, жамиятга нафи тегмоғи, эли юрти учун куч-ғайратини аямаслиги лозимлигини уқтирмоқ ниятида эдилар.

Улар 5 нафар ўғил-қизни вояга етказишган. Фарзандларининг қон-қонига ҳалоллик, тиниб-тинчимаслик, меҳру оқибатлилик сингиганлигига гувоҳ бўлдим. Ўғиллари Расул билан Жума асаларичи, Остон ҳайдовчи. Қизлари Олия ва Ором ҳам ҳунарманд.

Розия аянинг бўлак муддаоларини очиш фурсати ҳам келди, чоғи. У кишининг айтмоқчи бўлган юракдаги гапи қуйидаги ҳадиси муборакда ўз ифодасини топган: «Мўминнинг ўлимидан сўнг ҳам (унинг фойдасига) ёзилиб турадиган амаллар, тарқатган илми, қобил фарзанди, мерос қолдирган Қуръони, қурган масжиди, меҳмонхонаси, чиқарган суви, соғлиқ пайтида қилган садақасидир».

Дилбар ИСТАТ қизи

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Афғонистондаги тожик қочқинларининг навбатдаги гуруҳини Ватанларига қайтариш сешанба кунига белгиланди. Улар қуйи Панжнинг нариги соҳилида ўтишга шай бўлиб турибдилар. Ушбу тадбир БМТ кузатувчилари назоратида амалга оширилади. Қочқинлар Тожикистонга ўтгач, вақтинча бир жойда турадилар, кейинчалик уйларига жўнатиладилар.

* * *

Тожикистон банки рус рубли билан муомала қилишни республикада вақтинча тўхтатиб туриш ҳақида кўрсатма берган. Республика Банки бошқарув раисининг ўринбосари Р.Худоевнинг сўзларига қараганда Россиянинг 35 мингга яқин чегарачи ва турли соҳалардаги хизматчилари бўлиб, улар иш ҳақларини рублда олиб, уни долларга айлантиришлари ва бунинг натижасида давлатга катта моддий зиён етказишлари мумкин. Мақсад, дейди Худоев долларни четга чиқишини тўхтатиш.

* * *

Қозоғистон Президенти Н.Назарбоев республика маданият ва санъат жамғармасини ташкил этиш ҳақидаги фармонга имзо чекди. У санъат ва маданиятнинг ҳозирги кундаги аҳволидан хавотирда эканини, бундан буён бу соҳани доимо қўллаб-қувватлаб туражаклигини айтган. Назарбоевнинг сўзларига қараганда янги пойтахт Остона шаҳрида янги санъат музейи очилади, бир нечта вилоятларда театрлар қурилади. Ҳукумат бу ишларга ҳозирча 30 миллион танга ажратган.

* * *

Қирғизистон ва Тожикистон божхона раҳбарларининг учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда улар қурол-яроғ, гиёҳванд моддаларни олиб ўтилишига қарши биргаликда кураш олиб бориш тўғрисида келишиб олдилар. Маълумки, контрабандистлар Афғонистон ва Покистондан шу республикалар ҳудуди орқали ана шундай нарсаларни олиб ўтадилар.

Нуробод туман деҳқон бозори кун сайин обод ва гавжум бўлиб бораётир. Яқинда бозорга қўшимча ер ажратилди. Бу ерда кўплаб дўконлар, маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари барпо этилади.

Суратда: миришкор Ўрол Жиянов ҳунарманд Норбек ота Санаев билан.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

ЗАМОНАГА МОС

Президентимиз Сирдарё вилоятига сафари чоғида маиший хизмат соҳаси иши қониқарли эмаслигини танқид қилиб ўтгандилар.

Орадан муайян вақт ўтди. Хўш, бу борада қандай ўзгаришлар содир бўлди? Сирдарё вилояти аҳолига маиший хизмат кўрсатиш уюшмаси раиси Олимжон Жўраев шу хусусда ҳикоя қилади.

- Мамлакатимизда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш тизими фаолиятини жонлантириш, ҳукуматимиз диққат марказида бўлмоқда. Республика Президенти ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг бир қатор фармон ва қарорлари ана шу соҳага йўналтирилгандир. Давр тармоқда янгиланишлар қилишни тақазо этади. Биз ҳам ишимизни янгича тарзда ташкил этишга интилаяпмиз. Вилоятимизда 654 минг нафар аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш осон эмас. Фақатгина малакали ва кафолатланган хизматимиз билан ҳурмат-эътибор топа оламиз.

Вилоятимизда 529 та маиший хизмат кўрсатиш шахобчалари фаолият кўрсатиб келмоқда. Бу ерда тажрибали ходимларимиз 22 хизмат турини кўрсатиб ишлашмоқда. Ўтган олти ойда аҳолига 8 миллион сўмдан ошиқ хизмат кўрсатилди. Мижозлар учун шароит яратиш асосий вазифамизга айланиб қолган. Шунинг учун маиший хизмат уйларидаги 21 та кутиш залларини замон талабларига мос равишда жиҳозладик. Вилоят Бизнес фондидан 2 миллион сўм қарз олиб Гулистон шаҳридаги «Само», «Гулнора» ва «Маишийтехсоз» хизмат кўрсатиш шахобчаларини юксак дид билан таъмирладик. Бугунги кунда бу жойлардан аҳоли қадами узилмай қолди.

Маълумки, ўтган муддат давомида вилоятимиз ҳудудида кўплаб иншоотлар, янги бозорлар қад ростлади. Мазкур янги қурилишлар комплексидан маиший хизмат шахобчалари ҳам ўрин олган. Ҳар бир қишлоқда суратхона, этикдўзлик, радио-телевизор тузатиладиган устахона бўлишини таъминлаш ҳаракатида бўлаяпмиз. Давр талабларидан келиб чиқиб фаолиятимизни янада кенгайтираяпмиз. Айни чоғда, велосипед таъмири, каштачилик, чегачилик сингари хизмат турларини ҳам ташкил этганмиз.

Фақат изланиш, интилиш туфайлигина аҳолини ўзимизга жалб этишимиз ҳеч кимга сир эмас. Ана шуни ҳисобга олиб уюшмамиз қошида марказлашган база очишни режалаштириб қўйдик. Муддао бугун шахобчаларимизда алмисоқдан қолган асбоб-ускуна, жиҳозларни янгилари билан алмаштиришдан иборат. Уюшмамиз ташкил этилганидан ва шахобчалардаги иш қуроллари, жиҳозларининг қарийб ярми янгиланди. Гулистон шаҳрида кийимларни кимиёвий усулда тозалаш бўлими фаолиятидан ҳам кўнглимиз тўлмай юрганди. Бу ерга янги техника керак. Биз бу ерга Германиянинг «Биова» фирмаси техникаларини ўрнатишни кўзлаяпмиз. Ана шунда ҳамшаҳарларимиз кийим кечаклари тоза эмас, топтоза бўлади. Шунингдек, IV мавзеда рангли суратларни қисқа муддатда ишлаб берадиган «Кодак» ускунасини ишга туширдик. Бу қулайлик ҳам барчага манзур бўлаяпти. Одамлар ўзгараяпти, уларнинг талаб-эҳтиёжига қараб технология ва хизматларимиз ҳам мувофиқлашиб бориши биринчи галдаги вазифамиздир.

ҚАЛЪАЛАР ОРАСИДА БОТАНИКА БОҒИ

Элликқалъа. Боболаримиз минг йиллар олдин яшаб, меҳнат қилиб гуллаб - яшнатган жаннатмакон бу гўшада элликта эмас, балки икки юз элликтадан ҳам кўпроқ қалъа ва қўрғонлар бўлган. Улардан баъзилари, жумладан қудратли Хоразмий подшоҳларнинг биринчи пойтахти, Тупроққалъа, ҳамда Аёзқалъа, Қизилқалъа, Қаватқалъа, Гулдурсин, Қирқ қиз... ҳали ҳам виқор билан қад кериб турибди. Бир неча асрлар илгари Амударё ўзанини ўзгартириши, сувсизлик пайдо бўлиши сабабли бобоколонларимиз ўзлари яшаб турган масканларини ташлаб, серсув жойларга кўчиб кетишган. 70-йилларда ана шу серҳосил мавзени қайта ўзлаштиришга киришилди. Ўтган чорак аср давомида бу ерларга қарийб 70 минг киши кўчиб келди. Гўзал Бўстон шаҳри, барча қулайликларга эга бўлган ўнлаб посёлкалар бунёд этилди. 25 минг гектар чўл ва саҳро ўзлаштирилиб, боғ-роғларга, экинзорларга айлантирилди. Инсон қўли билан Элликқалъада янги туман ташкил қилинди. Бу мавзеда юз берган ғаройиботлардан яна бири - Ўзбекистон Фанлар Академияси Русанов номидаги Ботаника боғининг бўлимидир. Мазкур боғ қадимий Қаватқалъанинг атрофида жойлашган. 45 гектарни эгаллайди. Бўлимга иқтидорли мутахассис Рустам Бобожонов раҳбарлик қилмоқда. Унинг елиб-югуриши, изчил сайъ-ҳаракатлари туфайли 5 йилда катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. 240 турдан кўпроқ бир неча минглаб мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ҳозирда кўрк бағишлаб турибди.

Боғ ходимларининг асосий вазифаси экологик офат зонасида жойлашган Оролбўйи минтақасига иқлимбоп дарахт кўчатлари етказиб беришдан иборат. Ана шу вазифани бажаришда қаламчалардан кўчатлар тайёрловчи питомникнинг роли катта бўлаётир.

Бу ерда ишловчи ходимларнинг деярли барчаси илмий иш билан машғул. Уларга фан доктори В.Пченицин, мамлакатимиздаги машҳур гулчилардан фан номзоди А.Корчагина, дарахтларни иқлимлаштириш юзасидан илмий ишини якунлаётган Р.Бобожоновлар раҳбарлик қилади.

Бир сўз билан айтганда қадимий масканда жойлашган Амир Темур номидаги Ботаника боғида ҳар куни хайрли ва савобли ишлар амалга оширияпти.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири.

«БОТАНИКА»

САНАТОРИЙСИГА МАРҲАМАТ!

Азизлар, санаторийимизда:

* Мўъжизали маъданли сув.

* Жиззах вилоятининг Балиқчи кўлидан келтириладиган сульфидли гил балчиғи.

* Психотерапия хоналари.

* Шағам.

* Лазер.

* Электрофизиотерапия ускуналари ёрдамида неврология, ошқозон-ичак, жигар касалликлари билан оғриган барча беморлар дардларига даво оладилар.

Манзилгоҳ: Тошкент вилояти, Қибрай тумани, «Оқ қовоқ» қишлоғи, «Ботаника» санаторийси.

Тел: (8-3712) 64-26-26 (8-295) 61-263, 61-761.

Республика Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси қўмита раисининг ўринбосари Вали Кочкаровга акаси

Али Муталович Кочкаровнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ИШОНЧ — Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси нашри

Бош муҳаррир: Мирғиёс ҚАЮМОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 23.00

Буюртма Г— 0337. Нусхаси — 15.088. Масъул навбатчи: Нодир АЛИМОВ 1 2 3 4 5 6